

Bijzetting in adellijke grafkelder op kerkhof Bitgum

PETER KARSTKAREL

BITGUM De grote grafkelder van de familie Thoe Schwartzberg en Hohenlansberg op het kerkhof in Bitgum is geopend. Geen sinecure, want de buitengewoon zware deksteen moest worden weggeschoven.

In de ruime en meer dan 3 meter diepe grafkelder wordt vandaag de urn geplaatst van Agnès Marie Charlotte Andreae, die is overleden op 15 september 2015.

Ze is de weduwe van mr. Wilco Holdinga Tjalling Camstra baron thoe Schwartzberg en Hohenlansberg, in leven president van de rechtbank in Assen, die hier al in 1996 is bijgezet. Het is misschien het laatste echtpaar van deze adellijke

familie dat hier in de grote kelder wordt geplaatst.

De stoffelijke resten van de vroegste generaties van deze familie zijn in de grafkelder in de kerk begraven en daarboven zit in de noordmuur een pracht van een epitaaf, een grote gedenksteen, voor Johan Onuphrus thoe Schwartzberg (overleden 1584), de eerste van dit geslacht in Friesland, en zijn vrouw Maria von Grumbach (overleden 1564), beiden uit families die in de Habsburgse tijd naar Friesland waren gekomen.

Tot in de negentiende eeuw zijn de Schwartzbergs daar begraven, maar in de jaren-1820 werd begraven in kerken om hygiënische redenen verboden. Deftige en adellijke geslachten stichtten soms familiebegraafplaatsen, grafkelders of aparte grafvelden.

De urn van Agnès Marie Charlotte Andreae wordt vandaag naast die van haar man geplaatst. FOTO PETER KARSTKAREL

De Schwartzbergs lieten de grote kelder op het kerkhof aanleggen. Op een van de muren staat nog grotendeels leesbaar: '1858 is deze grafkelder gemaakt door den Firma S. Reisma en ...'. Dat moet gebeurd zijn

op initiatief van Georg Frederik (1791-1868), de bewoner van de state Groot Terhorne tussen Bitgum en Bitgummole.

De state, een van de grootste die Friesland heeft gekend, is in 1879

verlaten en gesloopt. De grafkelder bleef en daar zijn ruim twintig familieleden, niet allemaal, begraven. De kelder is gemetseld van gele steentjes van het panwerk van Berltsum.

Onder de grote, met het familiewapen gesierde deksteen is het open; aan beide zijden zijn brede armen met een getoogd gewelf aangebracht. Daarin zijn muurtjes en pijlers met bogen gemetseld om de kisten in twee lagen te kunnen bergen. Met veel zorg, alsof het om een pronkgevel ging.

Een van deze zijarmen is dichtgemetseld en de verpulverde kisten zijn enkele tientallen jaren geleden verwijderd.

Kistplaatjes met de namen en andere metalen onderdelen zijn verzameld en bij een urn wordt vandaag een tweede geplaatst.